

כסלו התשע"ז

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

חלום הסולם ומשמעותו
לפרשת ויצא (על פי שיעור של הרב תמיר גרנות)

-----	"כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך".
תוצאות(כב):	
1. "והיה ה' לי לאלוקים".	
2. "והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלוקים".	
3. "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך".	

1. בראשית כ"ח י-כב:

י ויצא יעקב, מבאר שבע; וילך, חרנה. יא ויפגע במקום וילן שם, כי-בא השמש, ויקח מאבני המקום, וישם מראשתיו; וישכב, במקום ההוא. יב ויחלם, והנה סלם מצב ארצה, וראשו, מגיע השמימה; והנה מלאכי אלקים, עלים ויורדים בו. יג והנה ה' נצב עליו, ויאמר, אני ה' אלקי אברהם אביך, ואלקי יצחק; הארץ, אשר אתה שכב עליה לך אתננה, ולזרעך. יד והיה זרעך כעפר הארץ, ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה; ונברכו בך כל-משפחת האדמה, ובזרעך. טו והנה אנכי עמך, ושמרתיו בכל אשר-תלך, והשבתיך, אל-האדמה הזאת: כי, לא אעזבך, עד אשר אם-עשיתי, את אשר-דברתי לך. טז וייקץ יעקב, משנתו, ויאמר, אכן יש ה' במקום הזה; ואנכי, לא ידעתי. יז ויירא, ויאמר, מה-נורא, המקום הזה: אין זה, כי אם-בית אלקים, וזה, שער השמים. יח וישכם יעקב בבקר, ויקח את-האבן אשר-שם מראשתיו, וישם אתה, מצבה; ויצק שמן, על-ראשה. יט ויטקרא את-שם-המקום ההוא, בית-אל; ואלם לזו שם-העיר, לראשנה. כ ויזר יעקב, נדר לאמר: אם-יהיה אלקים עמדי, ושמרני בדרך-הזה אשר אנכי הולך, ונתן-לי לחם לאכל, ובגד ללבש. כא ושבתי בשלום, אל-בית אבי; והיה ה' לי, לאלקים. כב והאבן הזאת, אשר-שמתי מצבה--יהיה, בית אלקים; וכל אשר תתן-לי, עשר אעשרנו לך.

2. הבטחת ה' ונדר יעקב

3. בראשית י"ז, ו:
- "והקמתי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריו לדרתם לבנית עולם להיות לך לא-להים ולזרעך אחריו"
4. רש"י בפירושו לפס' ט"ו:
- "דברתי לך – לצרכך ועליך; מה שהבטחתי לאברהם על זרעו – לך הבטחתי, ולא לעשו".
5. רש"י בפירושו לפסוק כ"א:
- "והיה ה' לי לא-להים – שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף, שלא ימצא פסול בזרעי, כמו שנאמר (בפס' טו) 'אשר דברתי לך'. והבטחה זו הבטיח לאברהם, שנאמר 'להיות לך לא-להים ולזרעך אחריו'"
6. הרמב"ן על הפסוק:
- "ועניינו: אם אשוב אל בית אבי, אעבוד השם המיוחד בארץ הנבחרת במקום האבן הזאת שתהיה לי לבית א-להים ושם אוציא את המעשר".
7. ירמיהו לב:
- (ו) ויאמר ירמיהו הנה דבר יקוק אלי לאמר. (ז) הנה חנמאל בן שלם דדך בא אליך לאמר קנה לך את שדי אשר בענתות כי לך משפט הגאולה לקנות. (ח) ויבא אלי חנמאל בן דדי כדבר יקוק אל חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את

הבטחת ה' (פסוק טו)	נדר יעקב (כ-כב)
"הנה אנכי עמך".	"אם יהיה אלוקים עמדי"(ב).
"ושמרתיו בכל אשר תלך".	"ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך"(שם).
-----	"ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש"(שם).
"והשיבותיך אל האדמה הזאת".	"ושבתי בשלום אל בית אבי"(כא).

17. בראשית לא ז-ט :
 (ז) וַאֲבִיכֶן הִתֵּל בִּי וְהִחֲלַף אֶת מִשְׁכַּרְתִּי עֲשֵׂרֶת מְנִים וְלֹא נִתְּנוּ אֱלֹקִים לְהִרְעֵ עַמּוּדֵי. (ח) אִם כֹּה יֹאמֶר נִקְדִּים יִהְיֶה שְׂכָרְךָ וְיִלְדוּ כָּל הַצֹּאן נִקְדִּים וְאִם כֹּה יֹאמֶר עֲקָדִים יִהְיֶה שְׂכָרְךָ וְיִלְדוּ כָּל הַצֹּאן עֲקָדִים. (ט) וַיַּצֵּל אֱלֹקִים אֶת מִקְנֵה אַבְיֶכֶם וַיִּתֵּן לִי.
 18. בראשית ל"א י"א-י"ג :
 (יא) וַיֹּאמֶר אֵלַי מְלֹאֲךָ הָאֱלֹקִים בְּחִלּוֹם יַעֲקֹב וְאָמַר הַנְּנִי. (יב) וַיֹּאמֶר שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה כָּל הָעֲתָדִים הָעֲלִים עַל הַצֹּאן עֲקָדִים נִקְדִּים וּבְרָדִים כִּי רָאִיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר לְבֶן עֵשָׂה לְךָ. (יג) אֲנֹכִי הֵא-ל בֵּית א-ל אֲשֶׁר מְשַׁחֵת שָׁם מִצְבֵּה אֲשֶׁר נִדְרַתְּ לִי שָׁם נִדַר עֲתָה קוּם צֵא מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל אָרֶץ מוֹלְדֹתְךָ.
 19. בראשית ל"א כ"ד :
 (כד) וַיָּבֵא אֱלֹקִים אֶל לְבֶן הָאֲרָמִי בְּחִלְמֵ הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁמֵר לְךָ פֶּן תִּדְבֹר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע.
 20. זכריה י"ד ט :
 "וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד."

- שְׂדֵי אֲשֶׁר בְּעֵנְתוֹת אֲשֶׁר בְּאָרֶץ בְּנִימִין כִּי לְךָ מִשְׁפָּט הִירְשָׁה וְלְךָ הַגְּאֻלָּה קִנְה לְךָ וְאָדַע בִּי דָבָר יִקּוֹק הוּא.
 8. מל"א כ', כג :
 "א-להי הרים א-להיהם על פן חזקו ממנו ואולם נלחם אתם במישור אם לא נחזק מהם"
 9. מל"ב י"ז, כו-כז :
 "ויאמרו למלך אשור לאמר הגוים אשר הגלית ותושב בערי שמרון לא ידעו את משפט א-להי הארץ וישלח בם את האריות והנם ממיתים אותם כאשר אינם ידעים את משפט א-להי הארץ. ויצו מלך אשור לאמר הליכו שמה אחד מהכהנים אשר הגליתם משם וילכו וישבו שם וירם את משפט א-להי הארץ."
 10. יהושע כ"ב, כד-כה :
 "ואם לא מדאגה מדבר עשינו את זאת לאמר מחר יאמרו בניכם לבנינו לאמר מה לכם ולה' א-להי ישראל. וגבול נתן ה' ביננו וביניכם בני ראובן ובני גד את הידון אין לכם חלק בה' והשפיתו בניכם את בנינו לבלתי ירא את ה' "
 11. שמ"א כ"ו, יט :
 "ואם בני האדם ארורים הם לפני ה' כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבד אלהים אחרים"
 12. יחזקאל י"א, טו :
 "אשר אמרו להם ישבי ירושלם רחקו מעל ה' לנו היא נתנה הארץ למורשה"
 13. דברים י"א, יב :
 "ארץ אשר ה' א-להיך דרש אתה תמיד עיני ה' א-להיך בה"
 14. מסכת כתובות (דף קי ע"ב), :
 "לעולם ידור אדם בארץ ישראל, אפילו בעיר שרובה עובדי כוכבים, ואל ידור בחוצה לארץ, ואפילו בעיר שרובה ישראל. שכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו א-לוה, וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו א-לוה, שנאמר: 'לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לא-להים' (ויקרא כ"ה, לח). וכל שאינו דר בארץ אין לו א-לוה! אלא לומר לך: כל הדר בחוצה לארץ, כאילו עובד עבודת כוכבים. וכן בדוד הוא אומר: 'כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבד אלהים אחרים' – וכי מי אמר לו לדוד 'לך עבד אלהים אחרים'? אלא לומר לך: כל הדר בחוצה לארץ – כאילו עובד עבודת כוכבים"
 15. בראשית ל"א ג :
 "ויאמר יקוק אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך"
 16. בראשית י"ב א :
 "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך."